

شرح رساله حقوق

امام سجاد(ع) فرمود: نماز دو حق به گردن شما دارد. بعد فرمودند: «إذا علمت ذلك كنت خليقاً» بر تو سزاوار (شایسته) است که خضوع و خشوع قلبی و خضوع و خشوع جوارحی داشته باشید. سپس چگونگی خضوع قلبی و خضوع جوارحی را هم بیان کردند و نهایتاً فرمودند که انسان باید موقع نماز یکپارچه طلب و درخواست باشد. اینها را مفصل طی چندین جلسه توضیح دادیم.

اهمیت نماز اول وقت

نماز با همه عظمتش، هنگامی که اول وقت ادا شود، ارزش ویژه‌ای پیدا کند. شاید همه این مطالبی که بیان شد مثل اینکه حقیقت نماز چیست، نمازگزار باید چگونه باشد، یک طرف، نماز اول وقت یک طرف. در روایتی از امام صادق(ع) وارد شده است که تقدم نماز اول وقت بر غیر آن، «كفضل الآخرة على الدنيا» مثل برتری آخرت بر دنیا است. شما ببینید آخرت بر دنیا چقدر رجحان دارد، اصلاً قابل مقایسه نیست؛ می‌فرماید: نماز اول وقت نسبت به سایر اوقات «كفضل الآخرة على الدنيا»

در مورد اهمیت نماز اول وقت گفته شده که وقتی کسی نماز را بدون عذر به تأخیر بیندازد، ببینید بدون عذر (بهانه‌تراشی عذر تراشی) نماز در حق انسان نفرین می‌کند. نماز خطاب به انسان می‌گوید: مرا ضایع کردی، خدا تو را ضایع کند. نماز یک حقیقتی دارد که با عمل ما تحقق پیدا می‌کند، نماز یک حقیقتی ملکوتی و رای این اعمال و اذکار و اوراد دارد که بر طبق روایات، این حقیقت را ملائکه الهی اگر خوب ادا شده باشد، در بهترین حالات به آسمان می‌برند. اگر خدای نکرده بد ادا شده باشد، او را در حالتی به آسمان می‌برند که نماز خطاب به نمازگزار می‌گوید: مرا ضایع کردی، خدا تو را ضایع کند. آن حقیقت، اگر چنین درخواستی از خدا کند، بدون تردید این درخواست اجابت می‌شود.

آثار نماز اول وقت

نماز اول وقت آثار و برکات فراوانی دارد. یعنی اگر مجموعه روایاتی که درباره نماز اول وقت نقل شده است و آثار آن را بخواهیم کنار هم بیان بکنیم، شاید هفت، هشت، ده اثر بسیار مهم بر نماز اول وقت مترتب می‌شود.

حالا من به چند اثر آن اشاره می‌کنم. فهرست آثار را اگر بخواهم بیان بکنم زیاد است، نه وقت داریم.

در روایتی امام باقر (علیه السلام) می‌فرماید: یک اثر نماز اول وقت این است که انسان غافل محسوب نمی‌شود. یعنی این نشان‌دهنده عدم غفلت است: «أَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَافِظٍ عَلَى الصَّلَاةِ الْمَفْرُوضَةِ فَصَلَّاهَا لَوْ قَتَلَهَا فَلَيْسَ هَذَا مِنَ الْغَافِلِينَ» در وقت خودش، نه در آن وقت موسعش یعنی آن وقت فضیلتش، وقت رجحانش.

۱. منع از غفلت

در روایت دیگری از پیامبر گرامی اسلام (صلی الله علیه و آله وسلم) سه اثر برای نماز اول وقت بیان شده است: «مَا مِنْ عَبْدٍ أَهْتَمَّ بِمَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ وَ مَوَاضِعِ الشَّمْسِ إِلَّا ضَمِنَتْ لَهُ الرُّوحَ عِنْدَ الْمَوْتِ وَ انْقِطَاعَ الْهَمُومِ وَ الْأَحْزَانِ وَ النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ». می‌گوید: هیچ بنده‌ای نیست که اهتمام به مواقیت نماز و مواضع آفتاب برای وقت نمازش داشته باشد، مگر این که من سه چیز را برایش ضمانت می‌کنم. پیامبر می‌گوید: من ضمانت می‌کنم برای کسی که نماز اول وقت بخواند:

۲. راحتی در هنگام مرگ

«الرُّوحَ عِنْدَ الْمَوْتِ». لحظه مرگ سخت‌ترین لحظه است، خیلی لحظه سختی است. راحتی در هنگام مرگ را برای کسی که نماز اول وقت می‌خواند، من تضمین می‌کنم.

۳. زدودن اندوه

«انْقِطَاعَ الْهُمُومِ وَالْأَحْزَانِ». دومین چیزی که پیامبر ضمانت می‌کند: هم و غم و اندوه از چنین شخصی دور می‌شود. حزن و هم و غم و اندوه از کسی که در اول وقت نماز بخواند، برداشته می‌شود.

۴. نجات از جهنم

«النَّجَاةَ مِنَ النَّارِ»؛ نجات از آتش جهنم. پیامبر می‌فرماید: من این سه مورد را برای کسی که نماز اول وقت بخواند...

آثار دنیوی و اخروی دیگری هم مادی و هم معنوی برای نماز اول وقت ذکر شده است.

برای کمالات معنوی، حتماً این ماجرا را از مرحوم آقای شاه‌آبادی شنیدید که آنهایی که با ایشان مأنوس بودند، نقل می‌کنند که: ایشان تأکید می‌کرد مداومت بر نماز اول وقت داشته باشید و اگر در این مداومت، به جایی نرسیدید و چیزهایی برای شما معلوم نشد و کشف نشد، آب دهان به صورت من بیندازید، من را لعنت کنید. آنقدر مطمئن بود که نماز اول وقت درهایی از حقایق و عوالم دیگر را برای انسان باز می‌کند.

عرض کردم که نماز خودش یک طرف با همه آن عظمت، نماز اول وقت یک امر دیگری است.

«والحمد لله رب العالمین»